

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Von Gramon-Taubadel, S., (2000): Restrukturierung landwirtschaftlicher Grosbetriebe in Russland / S. Von Gramon-Taubadel // Consultancy for the Gesellschaft fur Agrarprojekte mbH, Hamburg, and the German Ministry for Agriculture. Bonn. Gottingen, October 2000.
2. Земельний кодекс України від 25.10.2002 № 2768-III. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.
3. Ромащенко М.І. Зрошення земель в Україні. Стан та шляхи поліпшення / М.І. Ромащенко, С.А. Балюк // К.: Світ, 2000. – 112 с.
4. Сташук В.А. Наукове обґрунтування інноваційних підходів розвитку зрошуваних меліорацій на півдні України в теперішній час / В.А. Сташук, Р.А. Вожегова, І.О. Конащук, П.В. Писаренко, С.В. Коковіхін // Зрошуване землеробство: міжвід. темат. наук. зб. – Херсон: Айлант. – Вип. 58. – 2013. – С. 3-6.
5. Lundin, L., (2000): Water use and management / L. Lundin // Uppsala, Sweden, Book II: 2000. – 240 p.
6. Vozhegova, Raisa; (2014): Soil fertility recovery and adaptation of Ukrainian South Steppe to negative consequences of climate change: contribution of science and practical experience / R. Vozhegova, L. Granovska, S. Goloborodko // UNCCD 3rd Scientific Conference. Mexico. Cancun, March 2015. – P. 168-169. [режим доступу: www.conftool.pro/3sc-uncd-2015].

УДК 332.136.338.43

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ

*Жуйков Г.Є. – д.е.н., професор
Імшеницька І.Г. – старший викладач,
Міжнародний університет бізнесу і права*

Постановка проблеми. Правильне застосування стратегічного планування зайнятості населення дозволяє вирішити проблеми, які відчувають нині громадяни, залишившись без роботи.

Стратегічне планування - це управлінський процес досягнення і підтримки стабільної рівноваги цілей, можливостей і ресурсів організацій та нових ринкових можливостей [1, с.9]. Об'єкти його дослідження різні. Одним з них є зайнятість населення.

В даний час актуальність розглянутого питання підтверджується тим обставиною, що багато людей втрачають роботу - це призводить до високої і зростаючого безробіття, яка не дозволяє провести потенційно можливий ВВП (випуск продукції при повної та ефективної зайнятості). Так наприклад, тільки по м. Херсон на початок 2015 року кількість безробітних досягла 16,0 тис. осіб, при наявності 1 тис. вакансій. На одне вільне місце претендує більше 20 чоловік. Дана обставина створює значні труднощі для держави у вирішенні соціа-

льних проблем. В особливо важкому становищі опиняються особи, які тривалий час не працюють і не мають джерел існування, крім субсидій, що виділяються у відповідності з різними державними програмами. Це змушує їх шукати кошти на життя незаконним способом, посилює кримінальну ситуацію та інші негативні явища в суспільстві.

Стан вивчення проблеми. Забезпечення зайнятості всього працездатного населення є одним з важливих завдань будь-якої держави незалежно від економічної ситуації в країні. Для вирішення цього завдання законодавець запропонував відповідний закон «Про зайнятість» і розробляє комплекс заходів, що сприяють його реалізації, тобто проводить певну політику зайнятості.

Зайнятість являє собою важливий сектор соціально-економічного розвитку суспільства, що об'єднує в собі економічні та соціальні результати функціонування всієї економічної системи. Більшість соціальних, демографічних, економічних явищ в тій чи іншій мірі виступають в якості факторів або результатів процесів, що відбуваються у сфері зайнятості. Досягнення високого рівня зайнятості - одна з основних цілей політики держави. Економічна система, що створює додаткову кількість робочих місць, ставить задачу збільшити кількість суспільного продукту і тим самим у більшій мірі задовольнити матеріальні потреби населення. При неповному використанні наявних ресурсів робочої сили система працює, не досягаючи меж своїх виробничих можливостей. Чимало проблем безробіття наносить і життєвим інтересам людей, не даючи їм прикласти своє уміння в тому виді діяльності, в якому людина може найбільшим чином проявити себе, або лишає їх такої можливості, тому люди перебувають у стані серйозного психологічного стресу.

Цими та іншими питаннями даної проблеми присвячено ряд наукових праць Дунаєва І., Жука А., Забродіна Ю., Онищенко В., Шаленко М. та ін.

Завдання та методика досліджень. Концептуальні підходи до стратегічного планування формування і розвитку зайнятості населення регіону припускають наявність наступних, взаємопов'язаних між собою основних елементів:

- принципів стратегічного планування в регіоні як орієнтирів для розробки діяльності управлінських структур в даному напрямку;
- основної мети, по-перше, як кінцевого бажаного результату при здійсненні стратегічного планування формування і розвитку зайнятості; по-друге, як обґрунтування для послідовності реалізації етапів такого планування;
- методології стратегічного планування формування і розвитку зайнятості населення регіону, з входять до неї банком методик.

Результати досліджень. Розглянемо останній елемент - методологію (як сукупність методів) стратегічного планування формування і розвитку зайнятості населення регіону особливо уважно і детально.

Методологія стратегічного планування зайнятості у взаємозв'язку з принципами і основною метою концепції стратегічного планування намічає основні орієнтири такого планування.

Основна мета як кінцевий бажаний результат при здійсненні стратегічного планування зайнятості передбачає зробити ці орієнтири більш чіткими, конкретними, регіональними і прийнятними для регіону.

Основна мета як обґрунтування для послідовності реалізації етапів стра-

тегічного планування зайнятості спрямована на цілеспрямоване, довгострокове, раціональне та ефективне управління вплив для досягнення бажаних орієнтирів.

Методологія стратегічного планування зайнятості, використовує принципи та основну мету концепції стратегічного планування зайнятості, може включати банк методик. У нього входить методика аналізу зайнятості регіону.

Вихідним пунктом стратегічного планування зайнятості повинен бути аналіз його формування в регіоні, з використанням певного методичного підходу. Цей аналіз повинен проводитися в рамках комплексного, просторового, історичного та системно-функціонального підходів до дослідження проблеми з використанням економічних методів: аналізу, синтезу, економіко-статистичних угруповань, метод Дельфі та ін.

Комплексний підхід спрямований на дослідження обох складових зайнятості: кількісної та якісної. Історичний підхід націлений на дослідження території регіону протягом певного періоду. Системно-функціональний підхід означає дослідження зайнятості як конкретної системи, функціонування якої відбувається в рамках іншої, більшої системи - регіональної, де зайнятість виконує свої, властиві тільки їй функції.

Методика аналізу зайнятості включає наступні етапи.

По-перше, проводиться виділення факторів, що визначають формування зайнятості.

По-друге, виходячи із зазначених факторів регіонального впливу, можуть бути визначені й особливості зайнятості.

По-третє, вивчається формування зайнятості за допомогою статистичних соціально-економічних показників.

Для аналізу вибирається період, в якому відбулися видимі зміни у формуванні зайнятості. За тривалістю цей період повинен бути 5 або більше років [4, с. 54].

Аналіз формування зайнятості ведеться по кількісній та якісній складовим.

Аналіз формування кількісної складової ведеться за різними статистичними показниками. Вплив регіональних факторів впливу на формування кількісної складової можна оцінити за такими показниками, як загальна чисельність населення, народжуваність, смертність, природний приріст, трудова мобільність, рівень зайнятості та рівень загального безробіття та ін. [3, с. 54].

1. Рівень зайнятості (чисельність зайнятого населення в чисельності трудових ресурсів / чисельність постійного населення), в%. Саме зайнятість населення відображає наявну можливу кількість праці і використання її в економіці регіону. Крім того, зайнятість визначає бажання кожного індивіда працювати в даному регіоні.

2. Рівень загального безробіття, у %. Даний показник відображає наявність працездатного, але не зайнятого в економіці регіону населення, а також формує думку індивіда про можливі масштаби безробіття в регіоні, тобто зачіпає елементи якості зайнятості.

3. Кількість народжених і кількість померлих за рік у розрахунку на 1000 населення. Коефіцієнт народжуваності визначає передбачуване в майбутньому можливу кількість праці в регіоні. Коефіцієнт смертності визначає зменшення зайнятості, а спільно з коефіцієнтом народжуваності характеризує

природний приріст населення, який впливає на наявну і передбачувану в майбутньому кількість праці в регіоні.

4. Приріст (спад) населення за рахунок міграції на 10000 населення. Міграція населення істотно впливає на зайнятість і її використання в економіці досліджуваного регіону, так як мова йде в основному про трудову міграцію аналізу формування якісної складової зайнятості пропонує об'єднати статистичні показники по 3 блокам.

1 блок. Інтелектуальний потенціал може оцінюватися за наступними показниками [5, с. 23]:

- Кількість навчаються в ВЗН на 1000 жителів регіону. Одержуване вища освіта впливає як на енергетичний потенціал, так і на соціально-психологічний потенціал в частині освітньо-кваліфікаційного потенціалу [ставлення до освіти, знань: діяльність, спрямована на поповнення знань), а також відображає спрямованість діяльності регіональних органів управління на підвищення інтелектуального потенціалу населення .

- Чисельність працівників, які виконують наукові дослідження і розробки на кінець року на 1000 жителів. Саме працівники, зайняті науковими дослідженнями і розробками, роблять значний вплив на енергетичний потенціал та соціально-психологічний потенціал, в частині творчих здібності і (креативність), відображаючи вищий щабель реалізації інтелектуального потенціалу населення [2, с. 87].

- Кількість зайнятості та безробітного населення з вищою освітою на 1000 жителів регіону. Населення з вищою освітою впливає на соціально-психологічний потенціал регіону, так як реально і потенційно таке населення може брати участь в економіці регіону, а також відображає діяльність регіональних органів управління щодо підвищення інтелектуального потенціалу населення.

- Валові витрати на наукові дослідження і розробки на 1000 жителів регіону. Їх фінансування впливає на розвиток наявного інтелектуального потенціалу в частині освітньо-кваліфікаційного потенціалу, а також відображає діяльність регіональних органів управління щодо підвищення інтелектуального потенціалу.

- Витрати консолідованого бюджету на освіту на 1000 жителів. Фінансування освіти з регіонального бюджету впливає на розвиток наявного інтелектуального потенціалу в частині освітньо-кваліфікаційного потенціалу.

2 блок. Психофізичний потенціал оцінюється наступним показником:

- Захворюваність населення (число захворювань, зареєстрованих у хворих). Захворюваність населення регіону впливає на енергетичний потенціал: психофізичний потенціал в частині фізичного здоров'я (результативність виконання життєвих функцій). Значення даного показника необхідно в управлінні зайнятістю для спрямування бюджетних коштів на збереження і зміцнення енергетичного потенціалу: психофізичного потенціалу в частині фізичного здоров'я (оцінка тяжкості і частоти захворювань).

- Забезпеченість амбулаторно-поліклінічними установами (число відвідувань в зміну) і лікарняними ліжками на кінець звітного року на 1000 жителів регіону. Дана забезпеченість впливає на фізичне здоров'я (результативність виконання життєвих функцій), а також відображає діяльність регіональних органів управління у сфері зміцнення здоров'я населення.

- Витрати консолідованого бюджету на охорону здоров'я і фізичну культуру на 1000 жителів регіону. В управлінні формуванням психофізичного потенціалу дуже важливо планувати спрямування бюджетних коштів на збереження і зміцнення фізичного здоров'я на основі оцінки тяжкості та частоти захворювань.

- Фактичне кінцеве споживання домашніх господарств на душу населення на території регіонів України. Його величина впливає на результативність виконання життєвих функцій при можливості задоволення потреб, а також відображає діяльність регіональних органів управління щодо підвищення психофізичного потенціалу.

- Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, що відходять від стаціонарних джерел за мінусом уловлених і знешкоджених. Викиди впливають на фізичне здоров'я.

- Травматизм на виробництві (чисельність постраждалих при нещасних випадках на виробництві з втратою працездатності на один робочий день і більше та зі смертним результатом на 1000 працюючих). Цей показник характеризує в основному охорону праці в регіоні і, в деякому відношенні, механізацію та автоматизацію праці на підприємствах регіону, а, отже, впливає на фізичне здоров'я (результативність виконання життєвих функцій) і психічне здоров'я (стійкість до стресів, а також відображає діяльність регіональних органів управління щодо запобігання травматизму).

- Санітарно-курортні організації, організації відпочинку та туристичні бази по регіонах України, наявність яких є результатом управлінської діяльності регіональних органів влади. Цей показник впливає на фізичне здоров'я (результативність виконання життєвих функцій), на психічне здоров'я (стійкість до стресів) відображає діяльність регіональних органів управління щодо підвищення психофізичного потенціалу щодо запобігання травматизму, захворюваності населення та проведення профілактичних заходів.

3 блок. Потенціал соціально-економічної активності:

- Рівень економічної активності та зайнятості, так як ці показники є макроекономічними показниками, то вони відображають підвищену і знижену економічну активність підприємства, працівника, зокрема, здатність адаптуватися на конкретному територіальному ринку з метою отримання максимального прибутку, необхідного для розвитку підприємства, а, в кінцевому рахунку, для зростання споживання працівника і його сім'ї, здатність виробляти економічну оцінку ситуації на ринку.

- Число малих підприємств та селянсько-фермерських господарств на кінець року на 1000 населення і доходи від підприємницької діяльності в структурі грошових доходів населення (у відсотках від загального обсягу грошових доходів регіону) [20, с. 560], так як ці показники відображають економічну активність зайнятості, підприємства, працівника, зокрема, здатність виробляти економічний розрахунок витрат і вигод.

Висновок. Таким чином, глибока криза української економіки, загострення ситуації на ринку праці вимагає вдосконалення механізмів його управління. Удосконалення механізмів регулювання ринку праці неможливе без уточнення впливу факторів на стан ринку праці (фінансово-економічних, соціальних, демографічних та ін.) Однією з найважливіших проблем стратегії

управління ринком праці є його планування. Стратегічне планування розвитку ринку праці передбачає (сукупністю своїх методів) прогноз безробіття, насамперед її масштабів і тривалості, як на державному, так і на регіональному рівні, де і здійснюється основна практична робота по забезпеченню ефективної зайнятості населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Басовский Л.Е. Прогнозирование и планирование в условиях рынка: учебн.пособие.-М.: «ИНФРА-М», 2007.-400.
2. Воспроизводство региональной рабочей силы / Осанкин В.С.-Челябинск: ИЭ УрО РАН, 2004.-230 с.
3. Дупаева Н. Молодежь на рынке труда // Вопросы экономики.2002. № 1.-С 8-18.
4. Забродин Ю.И. Кадровый потенциал рыночной экономики и проблемы развития человеческих ресурсов // Общество и экономика. 2004. № 7.-С. 8-15.
5. Занятость в мире в 1998-1999 гг. Доклад МБТ.-Женева, 2000.-36 с.

УДК 330.44330.46

ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМИ «1С: ПІДПРИЄМСТВО» ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ІТ- СПЕЦІАЛІСТІВ

Захарченко Р.М. - к.т.н., доцент ХНТУ
Кірюшатова Т.Г. - к.т.н., доцент ХНТУ
Кірюшатова Л.С. - аспірант ХНТУ

Постановка проблеми. Сучасні інформаційні системи в теперішній час дуже динамічно розвиваються і потребують висококваліфікованих спеціалістів. Система «1С: Підприємство» постійно вдосконалюється і її втілення в учбовий процес при підготовці ІТ-спеціалістів обґрунтовано необхідністю якісної їх підготовки.

Індустрія інформаційних технологій (ІТ) є однією з найбільш динамічно розвиваючих галузей у світі, своїм зростанням галузь зобов'язана розширенню загального проникнення ІТ- технологій у бізнес-процеси підприємств, організацій, механізми державного управління та освітні процеси. У таких умовах набуває важливості вміння використовувати ІТ для забезпечення ефективного та дієвого функціонування організацій різних типів, виявлення нових можливостей та засобів ведення бізнесу та адміністрування бізнес-процесів на підприємстві, проведення досліджень, розробки, проектування, стратегічного планування, виробництва, консультування, маркетингу, інтеграції, адміністрування, обслуговування, підтримки та супроводу інформаційних систем. У зв'язку з широким використанням системи «1С: Підприємство» в учбовому процесі є актуальним виявлення напрямків та методів для підготовки ІТ-спеціалістів. За останні роки на Україні виріс процент використання